

Nuorten tekemät henkirikokset

Nuorten (alle 21-vuotiaiden) henkirikokset ovat maassamme varsin harvinaisia ja, toisin kuin lievempi väkivaltarikollisuus, henkirikollisuus on nuorilla myös huomattavasti vähäisempää kuin vanhemmissa ikäryhmissä. Vuosina 2003–2004 kolmekymmen- ja nelikymmenvuotiaat miehet tekivät asukasta kohti viisinkertaisen määrän henkirikoksia 15–17-vuotiaisiin ja puolitoistakertaisen määrän 18–20-vuotiaisiin poikiin nähden. Henkirikollisuus onkin jo vuosikymmeniä ollut maassamme leimallisesti keski-ikäisten miesten rikollisuutta.

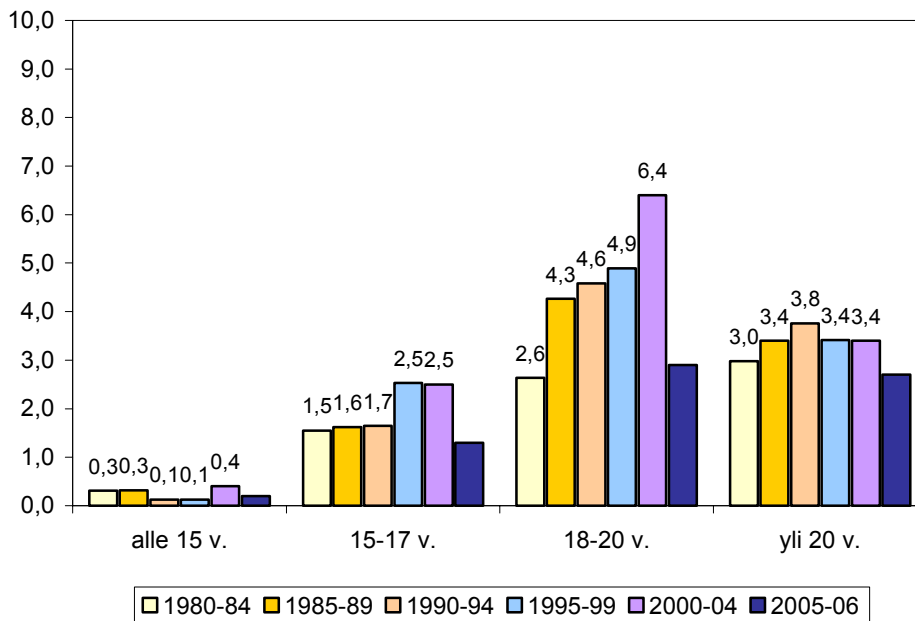
Tarkkoja ikäryhmäpohjaisia rikostilastotietoja rikoksista epäillyistä on saatavissa vuodesta 1996 alkaen. Niiden mukaan vuosina 1996–2005 henkirikoksesta epäiltiin kaikkiaan 36 alle 18-vuotiasta ja 86 18–20-vuotiasta poikaa ja tyttöä.

Taulukko 1 Henkirikoksista epäiltyjen nuorten vuotuinen määrä 1996–2005 (Tilastokeskus)

Rikostilasto	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	1996– 2005	100 000 nuorta kohti vuodessa
Alle 15 vuotta ¹	0	0	0	1	0	2	1	0	0	0	4	0,1
15–17 vuotta	5	0	4	4	2	5	8	0	2	2	32	1,6
18–20 vuotta	11	7	2	6	3	18	15	7	10	7	86	4,4
Yhteensä	16	7	6	11	5	25	24	7	12	9	122	1,7

Nuorten tekemien henkirikosten samoin kuin rikoksista epäiltyjenkin määrät olivat selvästi aiempia vuosia suuremmat vuosina 2001–2002. Kasvu käsitti niin alle 15-vuotiaiden, 15–17-vuotiaiden kuin 18–20-vuotiaidenkin ikäryhmät. Kaikkien ikäryhmien osalta kasvu taittui laskuksi vuonna 2003 ja näyttäisi siltä, että vuosituhanteen vaihteen kasvu olisi tältä erää ohitse. Vastaava nuorten henkirikollisuuden määrän kasvu liittyi myös 1980-luvun jälkipuoliskon taloudelliseen noususuhdanteeseen.

¹ Suhdeluku laskettu ikäryhmän 10–14-vuotiaat pohjalta.

Kuvio 14 Murhaan, tappoon tai surmaan syylliseksi epäiltyjä ikäryhmän 100 000 henkeä kohden vuosina 1980–2006. Huom. sama tekijä voi olla usean uhrin kautta useita kertoja luvuissa mukana (Lähde: Tilastokeskus)

Nuorten tekemien henkirikosten vuotuinen määrä on Suomessa pieni, yleensä alle kymmenen rikosta, joista pääosa on 19–20-vuotiaiden tekemiä. Toisin kuin vanhempien ikäryhmien kohdalla, nuorten henkirikollisuus ei Suomessa ole myöskään olennaisesti korkeampaa kuin muissa Pohjoismaissa tai läntisessä Euroopassa. Alle 18-vuotiaiden rikollisuustaso oli 1990-luvulla Irlannissa ja Ruotsissa neljänneksen pienempi kuin Suomessa, Suomessa puolestaan neljänneksen alhaisempi kuin Alankomaissa. Kokonaishenkirikollisuus oli meillä ajanjaksolla kolminkertainen kaikkiin kolmeen maahan verrattuna. Verrattuna entisiin sosialistimaihin ja useimpiin Euroopan ulkopuolisiin teollisuusmaihin nuorten henkirikokset ovat Suomessa erittäin harvinaisia. Alle 18-vuotiaiden rikollisuustaso oli Virossa 1990-luvun alussa (ennen vuosikymmenen rikollisuushuippua) nelinkertainen, vuosikymmenen puolivälissä peräti neljätoistakertainen Suomeen verrattuna. Australiassa nuorten henkirikollisuustaso oli 1990-luvun alussa kaksinkertainen ja Yhdysvalloissa kuusitoistakertainen suomalaiseseen nähden.

Vanhempien ikäryhmien rikosten tavoin nuorten henkirikokset liittyvät meillä kiinteästi alkoholin käyttöön. Alle 21-vuotiaista henkirikoksentekijöistä runsaat 80 prosenttia on rikoshetkellä humalassa. Sen sijaan vanhemmista ikäryhmistä poiketen nuorten, erityisesti poikien henkirikoksista huomattava osa kohdistuu tekijälle aiemmin tuntemattomaan uhriin ja tehdään julkisilla paikoilla, kaduilla, toreilla ja puistoissa. Joka neljäs nuorten henkirikoksista on viime vuosina liittynyt omaisuusrikokseen, murtoon tai ryöstöön. Vaikka nuorten rikosten vuotuinen kokonaismäärä onkin pieni sekä absoluuttisesti että verrattuna vanhempiin ikäryhmiin, nuorten henkirikollisuus on toisaalta sekä näkyvämpää että yllätyksellisempää kuin vanhempien ikäryhmien rikokset.